

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Kralj. Tiskarni. Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejemati:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 59.

V Ljubljani, v torek 12. marca 1901.

Letnik XXIX.

Zoper izkoriščanje ljudstva.

Priznano je, da je ena najbolj nevarnih pijavk, ki srka iz ljudstva življenjsko moč, mejnarodni kapital, kateri izvršuje svoje sleparske operacije na borzi. Borza bi morala po svojem prvotnem namenu služiti le posredovanju kupčije, a v istini je postala kraj, na katerem so omogočene najškodljivejše sleparske spekulacije.

Najbolj škodljiva pa je terminska kupčija z žitom. Tu se določujejo cene žita, ne po potrebi konsumentov in po zahtevi producentov, ampak samo po volji spekulativov. Žito se ne kupuje in ne prodaja, da bi služilo za živež, ampak je le predmet, s katerim se igra, da se naredi dobiček. Eni ženó cene navzgor, drugi dol, prodaja in kupuje se na papirju, in ob obrokih se samo izravnavajo diference. Od te igre pa je odvisna cena žitu in tako mora prodajati kmet. S tem je ljudstvo silno oškodovano, in vsa kupčija z žitom je nenaravna in v protislovju z istinitimi potrebami.

Vlada je sklicala že enketo strokovnjakov, ki so o tem izrekli svojo misel. Teško se dobi še kje kak količkaj objektiven strokovnjak, ki bi ne načeloma obsopal te terminske kupčije. A moč kapitala je tolika, da se vlada ne more odločiti h kakemu energičnemu koraku.

Zato so pa prav storili naši posilanci — dr. Šusteršič in tovariši — da so v državnem zboru stavili na vlado sledečo interpelacijo:

»Enketa o terminski igri z žitom na borzi, katero je vlada obljubovala skozi več let, se je sedaj izvršila in je neovržno dokazala, da je blanko terminska igra enako nevarna in pogubna za poljedelca, kakor za odjemalca zaradi nestalnosti cen, katero proizvaja.

»Te vedne izpremembe v cenah, proizročene po divji spekulaciji, so pa še posebno nevarne za združna skla-

dišča poljedelcev, in zato grozé izpodkopati obstoj mlade organizacije, od katere procvita in razvoja je edino odvisna rešitev avstrijskega poljedelstva.

»Oziraje se na vpliv žitne terminske kupčije, ki škoduje najvitalnejšim interesom celokupnega narodnega gospodarstva, stavijo podpisani njega ekscelenci gosp. poljedelskemu ministru sledečo vprašanje:

»Jeli njega ekscelenca gospod poljedelski minister že vendar enkrat voljan, da se ozira na željo vseh avstrijskih poljedelskih krogov, ki se je v neštevilnih peticijah in na nebrojnih shodih izrazila, in da stopi pred to zbornico s predlogo, v kateri se izraža prepoved terminske kupčije s poljskimi pridelki?

»Na Dunaju, 20. svečana 1901.

»Dr. Šusteršič, Povše, vitez Berke, Pfeifer, dr. Žitnik, dr. Gregorčič, Pogačnik, Žičkar, Vencajz, dr. Stojan, Wilk, Fijak, Kubik, dr. Dlužanski, Bomba, Szajer, Barwinski, dr. Gladyszowski, Pihuliak.»

To je energično, jasno vprašanje. Vlada mora stopiti pred zbornico s temeljitimi prenosovami v korist zapuščenemu poljedelcu. Poleg združnega zakona je pač terminska kupčija ena prvih stvari, ki mora priti v razgovor. Same enkete so pač lepa reč, a ne pomagajo. Upamo, da se bo v državnem zboru dobilo toliko od židovskega kapitala neodvisnih mož, da bo možno priti do ugodnega sklepa.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. marca.

Parlamentarno delovanje.

Nič manj kot 88 govornikov se je večerj v drž. zboru oglasilo k predlogu o vojaških novincih. Mladočehi so se vsi upisali kot govorniki, da tako preprečijo izvolitev češkega agrarca kot glavnega č. t. agovornika. Izmej 88 oglašenih govornikov bode prišlo

k besedi samo 10 govornikov. Debata bode sklenjena še le danes. Včeraj se je pričelo drugo branje rekrutne predloge. V zbornici je bilo za razpravo malo zanimanja. Mladočeh Fořt je dve uri govoril o češki politiki in v svojih izvajanjih kazal, da sedanjo češko politiko ne odobruje. Fořt pripada k »nezadovoljnežem« mladočeskega kluba. Udržal je govoril proti potrebi nemškega armadnega jezika. Poljak Pastor je zahteval, naj vojaška služba traja dve leti ter je zahteval prepoved dvoboja. Nemško radikalni poslanec Skedl je polemiziral z državnopravnimi izvajanjimi posl. Forta. Načelnik nemške ljudske stranke prof. Kaiser je prednašal razne želje svojih somišljenikov. Včerajšnja seja, v kateri se je predložil tudi predlog o nedeljskem počitku v odvetniških in notarskih pisarnah, se je zaključila ob 11. uri po noči. — Danes bodejo govorili še poslanca Daszinski, Ploj, deželno obrambni minister ter oba generalna govornika. Kaže se namen, da bi se še danes končalo tretje branje predloge o vojaških novincih ter se končalo prvo branje predloge o zganjarini in se pričelo s prvim branjem investicijske predloge. Predloga o zganjarini bode izročena posebnemu odseku, kateremu bode baje načeloval dr. Kathrein. V četrtek bode predlog o vojaških novincih rešila gosposka zbornica. Proračunski odsek se je večerj posvetoval o odpravi državnih mitnic. Finančni minister je izjavil, da potrebuje za to družega pokritja, na kar je Steinwender govoril, naj se zopet upelje časniški kolek. Kljub finančnega ministra izjavi, se je sprejel predlog, da se državne mitnice s 1. januarjem leta 1902. odpravijo, ob enem pa tudi Steinwenderjeva resolucija, da naj vlada predloži predloge o odkupu privatnih mitnic.

Nemška ugibanja.

Nemci na vseh koncih in krajih iščejo, kaj je vlada dala Mladočehom, da so postali

mirnejši, »Bohemia«, glasilo čeških nemških liberalcev piše, da Čehi niso dobili Bog ve kaj za to, da bi se udeleževali parlamentarnega dela. Na Čehje je najbolj uplival migljal, da bi vlada, ako Čehi preprečijo državnozborsko delovanje, češkega drž. zbora v sedanji sestavi sploh nič več ne sklicala in da bi vlada lahko uplivala na to, da bi pri prihodnjih deželnozborskih volitvah, ker se je razmerje glasov v veleposestvu nekaj spremenilo, podlegli češ fevdalci in bi se nemška večina v češkem dež. zboru približala precej resnici. »Ostdeutsche Rundschau« zahteva, naj se pogoji, s katerimi so Čehi opustili obstrukcijo objavijo. Ta list pravi, da je jedna koncesij podržavljenje češke gimnazije v Misteku. »Grazer Tagblatt« pravi, da je mej koncesijami Čehom obljuba, da se zgrade vodni kanali, kar bi bilo tudi mnogim nemškim volilecem po drugih deželah na korist. »Vossische Zeitung« bobna, da so Čehi dobili zagotovilo, da bode jeden član cesarske hiše, najbrže nadvojvoda Oton s soprogo, stalno prebival na Hradčinu. Z Dunaja se poroča nemškemu listom, da se bodo volitve v kvotno deputacijo vršile še pred veliko nočjo.

Zanimiv dvoboj.

Andre Buffet se je odločil Derouleda pozvati na dvoboj Derouleda mu je dejal »kraljevski lažnik«, ker je tajil, da bi izjalovljenja znane vstaje, katero je organiziral Derouleda v Parizu, bili krivi monarhisti. Dvoboj bo v Švici. Derouleda je že prišel v Genevo. »Il Secolo XIX« prinaša Derouledovo pismo, v katerem Derouleda Buffeta še jedenkrat imenuje lažnika. Pričakujejo se sekundanti Buffetovi. Tudi vojvoda orleanski je Derouleda pozval na dvoboj.

Klofač prt hujskanju.

Nedeljski shod Klofačev v Pragi je imel kakor je bilo pričakovati, obilo obiskovalcev. Ljudje imajo radi brezplačen cirkus. Klofač je imenoval Mladočeha izdajice in je označil

LISTEK.

Dr. Ivan Križanič,
novi stolni dekan mariborski.

(Življenjepisne črtice.)

Danes na god sv. Gregorija papeža, ob 8. uri zjutraj se je v stolni cerkvi Sv. Janeza Krst. v Mariboru vršilo slovesno vmeščenje preč. g. dr. Ivana Križaniča, doslej kanonika-senjora, stolnim dekanom kapitola lavantinskega. Prem. knez in škof dr. Mihael Napotnik, ki je bil presvetlemu cesarju za to odlično mesto tega učenjaka priporočil, mu je danes vpričo vsega stolnega kapitola, mnogoštevilne duhovščine in prav obilno zbranega vernega ljudstva lastnoročno posadil mitro na glavo in mu v roko podal pastirsko palico. Kot prvi izmed brezštevilnih častilcev mu je izrazil srčno željo, da bi v čast božjo in v blagor sv. cerkve nosil mnogo let ta znamenja visokega cerkvenega dostojanstva.

Pri tej priložnosti boče še »Slovenec« podati kratek obris življenja novega stolnega dekana, čigar ime je daleč črez meje njegove domače škofije le dobro znano.

Rodil se je g. dr. Ivan Križanič dne 12. avgusta 1843 v Borecih, fara Sv. Križa poleg Ljutomera, je torej rojak kardinala Missie. Prve gimnazijalne razrede je dovršil v velikem dijaškem semenišču v

Gradcu, a ko je leta 1859 njegova rojstna fara — z vsemi Slovenskimi Goricami vred — prišla pod nadpastirsko palico lavantinskih škofov, se je četrtošolec Križanič s pokojnim ptujskim prostom Hrčičem in še nekaterimi drugimi dijaki preselil iz Gradca v Maribor v novo dijaško semenišče »Viktorinum«. Leta 1864 je dovršil tam latinske šole in je bil med onimi, ki so z odličnim vspehom napravili izpit zrelosti.

Mlademu abiturijentu iz premožne kmečke hiše, ki je imela v Gradcu imovite sorodnike, je stal širši svet odprt, a on je pustil »svetu opravke svoje« in je vstopil v duhovniško semenišče v Mariboru. Bog mu je bil podelil poseben dar lepega petja, s katerim je vsa leta bogoslovskih šol poveličeval božjo službo v semeniški cerkvi Sv. Alojzija.

Že dne 23. julija 1867 je bil v mašnika posvečen in je v nedeljo, dne 25. avgusta 1867, v tedanji stari mali cerkvi pri Sv. Križu slovesno služil prvo svojo sv. mašo.

Po dovršenem četrtem letu bogoslovskih šol je bil mladi semeniški duhovnik Križanič dne 1. avg. 1868 za kaplana nameščen pri Sv. Martinu pod Vurbergom. Ker je njegov župnik, pokojni Matija Pauša, blaga duša, bil dela vaje, ostalo je mlademu g. kaplanu dosti lepega časa. Tega je prav vestno porabil za nadaljno izobraženje v bogoslovskih vedah. Ko je bil ka-

pelan Križanič sredi meseca marca leta 1871 — toraj ravno pred 30 leti v Maribor postavljen, ni opustil svojih študij, ampak je sredi napornega dela kot pomožni duhovnik in potem kot kapelan v Magdalenskem predmestju tako pridno zahajal na vseučilišče v Gradec k strogim izpitom, da je bil tam že dne 30. oktobra 1873 promoviran doktorjem bogoslovja. Ostal je mladi doktor še dve leti edini kapelan poleg čast. kanonika T. Rožanca na fari, ki je že takrat štela blizo 9000 duš.

Da se pač misliti, koliko je bilo dela v cerkvi, v šoli, potem pa še v javni bolnišnici, ki se še dandanes nahaja v tej fari. Seveda ima ona sedaj tri kapelane, katerim se nobenemu ne manjka dela.

Koncem zimskega tečaja l. 1875 je odšel prvi profesor bibliških ved starega zakona, pokojni dr. Jožef Utaga, iz Maribora v Konjice za nadžupnika in dekana. Njegovo stolico je zasedel mladi dr. Križanič. Oskrbljeval jo je častno do leta 1885, ko je postal kanonik stolnega kapitola v Mariboru. Poleg bibliških ved je učil bogoslovce mnogo let tudi cerkvene zgodovine in pa patristike, kot kanonik jih je nekaj časa učil moralke, nekaj časa pa je učil tudi cerkveno pravo. Od leta 1890 sem pa je učil pastirstvo, katehetiko in metodiko. Lansko leto je bil dopolnil petdeseti tečaj na duhovskem učilišču mariborskem, na katerem je predaval razven

dogmatike vse obvezne predmete, pa tudi orientalske jezike. Gotovo redka prikazen!

Poleg tega je bil neumorno delaven po raznih dobrodejnih društvih in na literarnem polju.

»Dijaška kuhinja mariborska«, II. konferencija Vincencijevе družbe« za stolno župnijo, »Marijanišče« pa še marsikatera druga dobrodejna naprava je Križaničevo delo. Koliko se je naš novi stolni dekan trudil za I. pa tudi za II. vseslovenski kat. shod v Ljubljani, je seveda dovolj znano. Mnogo let je bil dr. Križanič natančen blagajnik »družbe duhovnikov lavant. škofije.« Po smrti pokojnega knezoškofa dr. Jakoba Maks. Stepischnegga je kot najmlajši kanonik oskrbljeval temporalije lavantinske škofije. Koliko da je storila njegova radodarna roka za šolske sestre, katerim je bila njegova sestra, Angelina mnogo let prednica, bi vedela povedati, ne le ustanovna hiša v Mariboru, ampak tudi vsaka njena podružnica. Ne vem, kaj bi počela »dijaška kuhinja« brez svojega ustanovnika in velkodušnega predsednika. Gotovo največ težav je novemu stolnemu dekanu delalo predsedništvo »kat. tiskovnega društva«, ker to je poleg »Slov. Gospodarja« izdajalo več let tudi »Stidsteirische Post«, časnik, ki je bil prvi trn v peti vsem liberalnim, posebno pa prusaskim časnikom na Štajerskem, pa se kje dalje. Kolikokrat si je moral g. predsednik dati svoje stanovanje

kot glavno nalogo Čehov, razrušenje drž. zbora. Zborovalci so hoteli po shodu iti pred uredništvo »Narodnih Listov« demonstrirati, a to veselje jim je pokvarila policija. »Narodni Listi« zahtevajo, naj se nujno skliče shod mladočeskich zaupnih mož, ki bodo določil, ako je sedanja taktika čeških poslancev prava. Na Klofačev opazko: »Mladočehi so kapitulirali, češko ljudstvo pa ni kapituliralo«, pravijo »Narodni Listi«, da samo nerazsodnej more trditi, da bi obstrukcija preprečila vojnemu ministru vojaške novice. Trpel bi samo češki narod, ki bi preprečil na normalni poti nekaj, kar minister lahko doseže po abnormalni poti. Postava o žganjarini je nujno potrebna za Češko. Ta »koncesija« je pa več vredna, nego vsak »obstrukcijski koncert« Klofačev shod v Pragi je pozval zastopnika pete skupine v Pragi Brzeznovskega, naj svoj mandat odloži, ako noče zapustiti mladočeskiga kluba. V Plznu so češki socijanci priredili po Fresslovem shodu demonstracije pred stanovanjem poslancev dr. Dyka in dr. Šreinerja. Časopisje čeških socijalcev sosebno ostro napada dr. Kramara, ki je prvi izjavilo češkim socijalcem, da jih mladočehi v parlamentu ne bodo branili

Protest dunajskih krščanskih socijalcev.

Prihodnji četrtek prirede dunajski kršč. socijanci veliko protestno zborovanje proti soc.-demokratski in nemškorađikalni proti katoliški gonji v drž. zboru. Od raznih stranj bodo shod dobil izjave soglašanja. Govorili bodo na shodu poslanci: dr. Lueger, dr. Scheicher, dr. Weiskirchner, Lorber, Schoiswohl, Schraffl in obč. svetnik Biellohvek.

Poraz Srbov v Dalmaciji.

Srbi so zadnje dni, kakor smo že včeraj naznanili, pri dopolnilnih volitvah v dalmatinski deželni zbor zgubili tri mandate. V okraju Drniš, Knin in Vrlika sta zmagala pravaš Hrvat dr. Ivan Buić odvetnik v Drnišu in župan v Drnišu Marka Skelin, pristaš hrvatske narodne stranke. Propadla sta Srba dr. Baljak in dr. Anton Pugliesi. V okraju Šibenik-Skradin je prodril pristaš hrvatske narodne stranke posestnik Jožef Mazzura, brat dr. Šime Mazzura. Srb dr. Jožef Smodlaka je propadel.

Nov protestanski načrt.

Protestanti so pričeli spoznavati, da z Wolfvim in Schönererjevimi upitjem ne bodo razdrli katoliških vrsta. Srdaj se protestanti poleg »Gustav Adolfovega društva« in »Evangelistične zveze« ustanovili še drugo društvo, katerega naloga bude ne delovati z silo, ampak z raznimi »deli ljubezni«. Ime novega društva je: »Družba za razširjenje evangelija.« Katoliško ljudstvo v Avstriji bode pač tudi ta novi načrt skoro ocenilo po pravi vrednosti in povedalo, naj se protestantje brigajo raje za svoje vernike v Nemčiji, kjer se ljudstvo n. pr. na Pomorjanskem od protestantizma odvraca k brezverskemu naturalizmu.

Trozveza.

Znano je, da se laški zunajni minister ni nič kaj prijazno izjavil o obnovitvi trozveze. List »Egyertertes« je obelodanil diplomatsko informacijo politika, ki stoji kakor list zotr-

juje v ozki dotiki z dunajskim zunanjim ministertvom. Ta politik trdi, da se sedanja trozveza, kateri poteče rok 6. maja, ne obnovi. Trozveza se po tem zadržila v toliko spremeni, da bo na mesto Italije stopila v trozvezo Angleška, Italija bode pa pristopila k rusko francoski zvezi, kar posebno želita laški kralj in kraljica. Mi zabeležujemo to vest brez komentara, ker je vsakemu, ki pozna politične razmere, jasna dovolj.

Južna Afrika.

Dewet neprenehoma koraka proti severozahodu ter se utegne nahajati sedaj zahodno od Kroonstadta. Iz Londona se poroča, da se bode še tekom tekočega tedna udal precejšen del Burov. (Torej vendar ne vsi!) Kitchener hoče brezpogojno udajo, pač pa bodo imeli Buri nekatere pravice v bodoči upravi dežele. O avtonomiji Burov ni govora. Iz Bruslja se pa poroča, da so Krüger, Stejn in Dewet odločni nasprotniki vseh mirovnih pogodb, ki ne garantujejo popolno neodvisnost burških držav. Ako bi Botha akceptiral druge pogoje, bi jih transvalška vlada ne potrdila in bi določila nadaljevanje vojne, kakor jo je določila po Cronjejevi kapitulaciji. Ob tej bruseljski vesti bodo pač dolge obraze naredili Angleži, ki bi srčno radi dosegli mir, kajti prav nič niso veseli nadaljnjih žrtev. Ko bi se vojna nadaljevala, pravi Kitchener, bi potreboval 50.000 konjenikov in še 30.000 konj. Ker je vojni urad izjavil, da tej zahtevi ne more ustredi, ne ostaja Kitchenerju skoro nič drugega nego pogajanja. Ako bi se Kitchenerju samo jeden del Burov podvrgel, bi drugi del se tem bolj srdito boril za življenje in smrt. — Iz Pretorije se javlja 8. marca: »Danes zjutraj je na Gun Hill vršil se sestanek lorda Kitchenerja z Botho. Botha je sam prijezdil, Kitchenerja je spremljal njegov tajnik. Vseh pogovora še ni znan.«

Dopisi.

Iz Beljaka. (Raznoternosti.) Beljak je sicer zdrav kraj. Nikjer še nisem našel tako starih ljudi, kakor tukaj. 80, 85, tudi 90 let stari ljudje niso tukaj nič nenavadnega. Toda letos tukaj jako bolehalo otroci za legarjem in oslovskim kašljem. Jako mnogo jih je tudi pomrlo. V neki slovenski družini iz Tržiča pomrli so v teku jednega meseca trije otroci, dva pa sta še bolna. V beljaški okolici bile so že večkrat šole zaprte. Dne 9. marca pa se je tudi v mestu morala zapreti dekliška šola. Največ vzroka je temu pač vedno menjavanje (temperature) vremena. V drugi polovici februarja imeli smo tukaj tak mrz, da so zamrznili vodotoki in tudi Drava je dobila ravno pod lepim novim železnim mostom novi ledeni most, tako, da so ljudje črez hodili. Kaj tacega se že od 1885. leta ni več prigodilo.

V gonji in izzivanju proti vojaštvu, posebno proti častnikom, ker ti nčejo z Wolfjanci hajlati, seveda Beljak, kot najbolj napredno nemško mesto na Koroškem, ne sme zaostati. Že leta 1899 in 1900 dogajala so se taka izzivanja od strani mladih neodraščeni Beljačanov tako, da je bilo častnikom prepovedano hoditi v javne koncerte in bale. Ali letos so abstinenco zopet opustili, ter se jeli zopet udeleževati

pustnih veselje. Tudi vojaška godba tukajšnjega lovskega bataljona je mnogokrat igrala. Toda to ni vgajalo tukajšnjim nacionalcem. Ko so častniki napravili svoj pustni venček, se je prvič agitovale proti udeležbi. Ko pa je tukajšnje planinsko društvo, seveda še v postnem času, napravilo svojo pustno veselico, kar je za Beljak jako značilno, tedaj pa so se častniki in meščani popolnoma sprli. Neki tukajšnji trgovec začel je prepri z nekim huzarskim nadporočnikom; v prepri so posegli tudi drugi častniki in meščani. Nato pa pride G. v dvorano, gleda nekoliko preprijoče, potem izjavi: tri minute imajo častniki še čas, potem bomo pa častnike jednega za drugim pometali na cesto. Nato so častniki korporativno ostavili dvorano. Zavolja tega prepri sta bila napovedana kar dva dvovoja med častniki in meščani. Dvovoja so se sicer prepričili, ali vsi častniki so dobili ukaz, da se ne smejo udeležiti prihodnji nobenega koncerta, nogene veselice, in tudi vojaška godba tukajšnjega bataljona ne bode igrala več.

Iz Reke, 9. marca. Umrli ja na Grobniku občespoštovani, častiti starina g. Martin Jurčič, župnik, uzoren duhovnik in pošten Hrvat v starosti 88 let; umirovila ga je še le smrt. Rojen je bil na Grobniku, tam je bil dve leti kapelan in dve leti administrator; da bi živel še par let, dočakal bi bil šestdesetletnico svojega župnikovanja na istem mestu. Počivaj v miru, blaga duša! — Naš »Novi list«, ki se je zdaj preselil v Reko, zadera v »Vrhbosno«, zavoljo njenega odločno katoliškega stališča v slovenskih zadevah in brani dr. Tavčarja (!) in izpodkopava ugled Šusteršiču. Ali mu je poznana italijanska rečenica: Povej mi, s kom hodiš, in povedal ti bom, kedo si? Gotovo slabo pozna slovenske razmere. Članki njegovi so mnogokrat d bri, ali včasih pokaže, da nima čistih krščanskih nazorov. Konservativnim poslancem na Dunaju očita, da ne stavijo na prvo mesto narodnosti, s katero nimajo posla verska prepričanja, a napake liberalcev ne vidi, ko se v Ljubljani družijo z Nemci proti narodnim konservativcem! — Naše mesto ima torej vendar enkrat svojega župana, in kakor avtonomaši pravijo — a ne vsi — rešeno avtonomijo. Ali Barčič jim je izvrstno dokazal, da kaj takega morejo verovati samo plitve glave. Zviti Mažar zna, s kom ima posla. Pred nekoliko leti je bil uveden pri magistratu, seveda nepravilno, neki administrativni odbor, sestojč iz nekaj malo vladnih činovnikov in velike večine odbornikov, v katerega so imeli avtonomaši za sekiro avtonomije, da jo ubije. Namesto tega je ustanovljen zdaj — nov »gubernijalni svet«, kjer bodo sedeli samo vladni ljudje, s tajnimi sednicami. — Vsled nagodbe in provizorija, morala bi imeti tudi hrv. vlada tukaj besedo — ali ona molči po navadi, kakor je dogovorjeno, in vladini mameluki žnjo. — Ljudsko štetje je tukaj končano, ali službeno netočno objavljeno — molči se o narodnostih — zakaj? — Pokazalo se je, da ne glede na način popisa in pritiskanja, upisanih je vever 17.000 Hrvatov in sploh Slovencev — a vsem tem ne privoščijo še ene ljudske šole —

deca se mora mažarizirati in italijanizirati — brez usmiljenja — zato je morala tudi hrv. gimnazija daleč ven na Sušak in žnjo so oddaljili tudi hrv. ljudsko šolo — kar le moči daleč od mesta. To je humaniteta! Barbarstva ni še nestalo v Evropi — prav kruto še gospodari, samo v drugi obliki.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. marca.

Osebnosti. Cesar je barona Antona Codellija pl. Fahrenfeld imenoval za c. kr. komornika. — Cesar je te dni podpisal dekret, s katerim se gosp. prof. Spinčiču dajejo vse one pravice, katere bi bil imel, da je bil do sedaj v službi. — Umrli je v uršulinskem samostanu v Gradcu M. Neža Kroath v 67 letu svoje dobe. — Imenovan je monsignor in župnik v Volovskem d. g. Zambič članom dež. šolskega sveta v Trstu. — C. kr. poštnim slugam 3. plač. raz. so imenovani Anton Ažnah in pomožni sluga za Ljubljano Jožef Valič, Anton Jeretin in Janez Uranič, dalje za št. Peter Jožef Rožič in Janez Stegu. — Umrli je mati okrajnega komisarja g. Rikarda Wenedikterja gospa Helena Wenedikter. — Notar g. Vilibald Svoboda v Tržiču bode dne 3. aprila nastopil svojo službo v Šmarju na Štajerskem.

Shod v »Katoliškem Domu«. V včerajšnjem poročilu je treba popraviti sledeče: Dr. Šusteršič je rekel, da je bil predlog o potresnem posojilu soglasno brez prvega branja odkazan odseku, s čimer je bil dosežen isti uspeh, kakor če bi se bila priznala »nujnost« — ker »nujnost« v tem slučaju tudi ni imela drugega smotra, nego zadevo takoj spraviti v odsek. — Predlog o osemurnem delu v rudokopih so stavili socijalni demokratje, in naši poslanci so glasovali za nujnost. Tiskovna pomota je bila beseda »zidarski« predlog o delavskih stanovanjih. Ta predlog je vladni predlog, in v tem pogledu se vrše važna pogajanja mej ministertvu.

K sodišču v Rovinju pride kot pisarniški načelnik dosedanji pisarniški oficijal pri deželnem sodišču v Trstu, gosp. Karol Kovačič.

Elektrika in plin sta dala povod mnogim preprirom v Gorici. Mesto je razdeljeno v dva tabora. Jeden del zahteva, da kupi mesto staro plinarno, ki bi s popravami stala 185.000 gld., drugi del pa na vsak način zahteva »cenejšo« električno razsvetljavo. Občinski svet goriški je o tem imel tajno sejo.

Časnikarski kongres v Dubrovniku. Poroča se: »Kmetovalca« (!) bode zastopal Gustav Pirc, »Slovenski Narod« dr. Tekavčič (imeniten časnikar!) Malovrh in Tavčar, »Soča« bo zastopal Gabršček, »Učit. Tovarša« Dimnik, »Süden« Pukl, »Südsteisch Presse« F. S. Šegula. Tudi Hribar bode šel v Dubrovnik.

Izpred porotnega sodišča. Včera sta stala pred ljubljanskimi porotniki 66letni vdovec Florijan Bernik radi zapeljevanja priče k krivi prisegi in radi nameravane goljufije, in Marija Bernik, njegova svakinja, radi krive prisege. Prvi je bil obsojen na 18 mesecev ječe, slednjo so porotniki opustili. Obravnava je trajala celi dan do četrta na 12. ure zvečer. S to obravnavo je bilo sklenjeno to zasedanje.

»Lamentacije« in »Očitjanja«. zložil Anton Foerster, pridejo še ta teden v drugem natisu na svitlo ter se bode dobivalo oboje za 70 vinarjev.

Nemškutarstvo v Ormožu je imelo 7. t. m. slovesen dan. Otvorila se je nemška šola. Nemcem se je baje posrečilo pridobiti za nemško šolo 200 otrok.

Ptuj je po izkazu zadnjega ljudskega štetja narastel za 271 »Nemcev« in 81 Slovencev.

Tiček na varnem. Blagajnik zastavljalnice v Piranu, Nicolo Fragiaco, ki je poneveril 20.000 K in s svojo rodbino zbežal na Korfu, je v soboto prišel v Trst in se sam naznanil policiji.

Utonil v Sotli je trgovec v Bizelju gospod Josip Stermecki. Hotel se je s čolnom v družbi svojega trgovskega pomočnika Antona Kupljena prepeljati preko vode, a narastla voda se je s čolnom igrala na tako silovit način, da so Kupljen, Stermecki

preiskati! Kolikokrat se je moral pred sodiščem zagovarjati o prestopkih in pregreških, katerih nikdar ni bil kriv spoznan, ker je bil tudi res vedno nedolžen.

Naš novi stolni dekan je v počitnicah mnogo potoval, za kar je izdal ves denar, kar si ga je bil med letom prihranil. Treba vedeti, da prva leta je poleg prostega stanovanja služil le po 630 gld. letne plače. Ko je bil l. 1879 postal podravnatelj v duhovnišnici, je imel tudi hrano prosto, a plača je ostala vedno še tako pičla, da se ni dalo nič prištediti.

A profesor Križanič je v tisti dobi pridno pisal za družbo sv. Mohorja, ki mu je za potovanja v počitnicah dajala lepih prispevkov. Tako je od l. 1883 do 1887 izdajala družba sv. Mohorja: »Zgodovino svete katoliške cerkve«, katero je bil Križanič začel pisati kot prof. bogoslovja in jo je skončal kot korar stolne cerkve. Sveti Oče Leon XIII. je blagovolil poklonjeni mu iztis »Zgodovine« vsprejeti in spisatelja počastiti s posebnim zahvalnim pismom. Več

let je pisal Križanič za Mohorjev »Koledar« »Razgled po katoliških misijonih« ter je pridno zbiral milodarov v svojo »torbico za sv. misijone«.

Leta 1890 je začel izdajati drobne knjižice »Slovincem za novo leto«. Tako je izšla: Žlahtna rozga iz Slovenskih Goric« (1890); »Bela žena ali Prva reč med štirimi poslednjimi«; (1891) Tekel ali pravična tehntica božja; (1892) Pekel ali tretja reč med štirimi poslednjimi« in (1893) »Nebeski venec ali vesela reč med štirimi poslednjimi«, vse na svoje stroške.

Posebno marljivo je dopisoval v »Slov. Gospodarja«, iz katerega je bilo potem več njegovih spisov posebiš ponatisnjenih. Tako je l. 1888 prišla na svitlo knjižica: »Rimska božja pot in slovenski romarji«, ko so ti šli p. Leonu XIII. častitat k zlati sv. maši. Že leta 1884. je bil izdal v podobi molitvenika knjižico: »Lurška Mati Božja« in ni miroval, dokler ni opravil božje poti k M. B. v Lourdes. Leta 1894 je izdal precej obširen življenjepi po-

kojnega prelata Franca Kosarja, bivšega infuliranega stolnega dekana, čigar častno mesto je danes on zasedel.

Največje njegovo literarno delo pa je brezdvomno »Razlaga novega velikega katekizma«, od katere je l. del bil izšel že l. 1899, II. del pa še-le letos. S to knjigo se naš novi stolni dekan ni skazal samo kot modrega prof. katehetike, ampak tudi kot praktičnega kateheta. Pač ni zastoj pisal naš presv. knez in škof Mihael, ko je to knjigo odobril: »Vse pohvale vredna knjiga bo pri razlaganju krščanskega nauka vrlo dobro služila in jo torej knezoškofijski (lavantinski) ordinarijat prav gorko priporoča.«

Ne bom še pravil, da je dr. Križanič že 10 let ud c. kr. dež. šolskega sveta v Gradcu in da je kot tak prošlo leto vodil zrelostne izpite na srednjih šolah v Mariboru. Menim, da sleherni, ki je bral te vrste, mi bo pritrtil, da taki bistri glavi se mitra dobro prilaga. Ad multos annos!

in mlinarski pomočnik, ki je vodil čoln, skušali se rešiti s skokom v vodo. Kupljen in mlinarski pomočnik sta se rešila, Stermecki je pa zginil v valovih.

Skrb za istrsko ljudstvo. Zopet so laški signori oblagodarili narod naš v Istri z novimi dokladi. Deželni odbor uvede za leto 1901 odgovarjajočo doklado v pokritje zaostanka od šolske takse ter za pokritje bolniških stroškov. Ali skrbe za siromašno ljudstvo!

O pogrebu + č. sestre **Margarite Pucher**, ustanovnice in prednice obč. šolskih sester v Mariboru se še nam poroča, da je bil prav veličasten. Gospod **Woič**, lastnik zavoda za pogrebe, je brezplačno dal svoj najlepši voz, na katerem se je truplo uboge nune peljalo iz samostana v stolno cerkev. Na tem potu ga je spremljal preč. gospod stolni prošt **L. Herg** z mitro na glavi ob obilni asistenci. V stolni cerkvi je premil. gospod knez in škof **dr. Mihael Napotnik** v pričo vse svoje duhovščine vnovič blagoslovil pozemelske ostanke blage pokojnice, katero je potem preč. gospod kanonik **dr. Janez Mlakar** kot škoflji komisar od tam spremljal do groba. Da se je vključil sitnemu snegu mnogo gospá in gospodov iz mesta, pa tudi od daleč udeležilo tega slovesnega pogreba, ni da bi posebej povdarjali. Naj v miru počiva!

Čudna prikazen. V tržiški in kovorski fari je padlo po noči od 10. do 11. marca obilo snega, ki je imel rujavkasto barvo, podobno opekam. Dopoldne 11. t. m. smo čuli tudi močno gromenje. — Iz **Novo Oseljice** dne 11. marca se nam tudi piše: Sv. Gregor — prvi spomladni dan — je pred durmi in vendar imamo snega čez 4 čevlje. Od 7. t. meseca do danes je skoraj neprenehoma naletaval. Najbolj čudno pa je, da je tisti, ki je najzadnje zapal — ruja v — zmešan z rujavim prahom. Ljudje zelo bolehalo za influenco. — Iz **Rateč** se nam piše: **Krva v snegu.** V Ratečah na Gorenjskem se je zoznala danes 11. marca zjutraj ob 6 čudna naravna prikazen. Iz rudeče žarečih oblakov je začel naenkrat padati sneg rujavkasto rudeče barve, ki je v četrt ure pokril vso okolico, da ga danes vsakdo občuduje. Ljudje si razlagajo ta slučaj s praznovernimi domišljijami; stvar je pa menda ta, da je v kakem oddaljenem kraju vzdignil rujavkasto-rudeči prah in ga donesel sem. Veliko obrežja Riviere ob sredozemskem morju, osobito od Nice do Marzilije sestoji iz skalovja in prsti take barve. Nahaja se pa »terra rossa« tudi v Istri in po Dolenjskem. Morebiti je vihar vzdignil ta prah ravno v teh ali v kakih drugih krajih enakega terena ter pribučal z njim v gorenjsko dolino. Vso noč nam je veter stresal okna, ob 8. zjutraj pa je začelo grometi in gromi še sedaj ob 12. uri opoldne vedno naprej. — Tudi z **Jesenice** se nam piše: Imamo **rumen sneg.** Ozračje je bilo tudi rumenkasto v ponedeljek zjutraj.

Ljubljanske novice. Kaj si vse **Ljubljanci** izmislijo. Mnogo je v Ljubljani ljudij, ki planin nič kaj veselo ne gledajo. Nekaterim pač ne ugaja letati na gore, pa zopet z gora in zopet z doline na vrh. Ti zagrizeni sovražniki planincev se počutijo najbolje ob gostilniških mizah in tako so v posmeh planincev osnovali v Ljubljani »I. allgemeiner Gebirgstrottel Verein«, ki ima svoj sedež baje v kazini. — Razburjeni židje. Kavarna pri »Slonu« je že odpustila markerja, ki ni bil po volji židom. Krščanski gostje pravijo, da bodo odslej hodili mimo o kavarne pri Slonu. Naše somišljenike, ki prenočujejo pri »Slonu« opozorjamo na ta slučaj. — **Srečni psi.** Magistrat razglaša, da razglas, s katerim se je zapovedalo, da smejo psi le s torbo na ulice, ali pa, da se morajo zunaj hiše le na vrvi voditi, zgublja z današnjim dnem veljavo. — V **Dalmaciji** je šel za 8 dni župan **Hribar**. — **Kap zadela** je v hotelu pri Slonu umirovljenega svetnika **Antona Buzeka**, ki se je včeraj z brzovlakom iz Prage pripeljal v Ljubljano in hotel potovati v Italijo. Danes so ga dobili mrtvega v postelji. Pri njem so našli mnogo denarja. — **Zgubila** se je na poti od »Tonhalle« do kavarne »Evropa« zlata ženska ura v vrednosti 120 K. — V **zapore** dež. sodišča so pripeljali delavce iz Goričan **Barleta**, **Knifca** in **Šmida**, ker so težko poškodovali delavca **Petača**. —

Ljubljanski Prater je že pričel svoje delovanje s šestimi zabavališči.

Gorenjske novice. Kranj je imel v svoji občinski upravi v preteklem letu 40 060 K 35 h dohodkov in 30.281 K 64 h izdatkov. — Pokopali so v Kranju kavararico **g. Karolino Geiger**. — **Novo zdravilišče** na Gorenjskem. **Gosp. dr. Jan namerava**, kakor smo že kratko poročali, v okolici gorjanski ustanoviti zdravilišče za nevrastenike. Zdravila v ožjem pomenu te besede bodo izključena. Bolezni izpoznaval ne bo sam, ampak izkužen zdravnik. Le ako prinese bolnik izpričevalo, da se mora glede kake druge bolezni rabiti kako zdravilo, pripustilno mu bo, sicer pa bodo krasna narava in božji mir, sveži zrak in mrzla voda, delo in potenje delali čudeže mesto njega. Drugo vse je le organizacija in upravne udobnosti. Gradile se bodo na najlepših razgledih vrh **Homa** lične kočice, v katerih bodo spavali bolniki vedno v svežem zraku po dva in dva. Za shajališče sezida se večja koča s kletjo, kuhinjo in verando in prostorom za sprehajanje ob grdem vremenu. Glede načrtov je **gosp. dr. Jan** v dogovoru z tehničnimi in zdravniškimi veččaki. Zjutraj bodo bolniki vstajali s solničnim vzhodom in hodili na pripravljen prostor v zračno kopel.

Podržavljenje posredovalnic služb je predlagal v drž. zboru zastopnik **pete skupine graške**.

Dva zagrebška dečka na potovanju. Na kolodvoru v Litiji so prijeli dva dečka, **Josipa Spoljarića** in **Avgusta Bütala** iz Zagreba, ki sta ušla od doma in sta se iz **Zidanega mosta** pripeljala brez vožnjih listkov. Županstvo v Litiji ju bode poslalo v Zagreb.

Velik požar v Trstu. Požar o katerem smo že v sobotni številki sporočili, je v Trstu divjal v zalogi **tvrdke Parisi** v slobodni luki. Ogenj se je vnel v 500 balah jute. Pri gašenju so se trije gasilci in načelnik skoro zadušili. Škoda znaša 60.000 K.

Umor železniškega paznika. Na železniški progi **Kanfanar Pulj** so našli mrtvega železniškega paznika **Ravnika**. Komisija je konstatirala, da je **Ravnik** bil umorjen. Neznani zločinec mu je porinil nož v srce.

Koliko Ljubljana na leto potrebuje. Po uradnem izkazu se je leta 1900 v mesto Ljubljana dachu podvrženega blaga vpeljalo: 689 hl. ruma, rizolje in likera, 762 hl. špirita, 862 hl. žganja, 18.295 hl. vina, 5184 hl. vinskega mošta, 112 hl. sadnega mošta, 19.715 hl. piva, 1490 hl. kisa, 4255 glav volov, krav in telet nad eno leto starih, 9097 glav telet, 3097 glav ovac, ovnov, kostrunov in kozlov, 3600 glav jagnjet, kozličev in prašičkov do 5 klg., 381 prašičev od 5 do 19½ klg., 7534 prašičev čez 19½ klg., 1085 met. stotov svežega, nasoljenega in prekajenega mesa, potem klobas in salam, 10.469 glav gosij, puranov in kapunov, 33.365 parovkokošij, pišet in golobov, 465 srn in divjih koz, 2297 zajcev, 720 klg. razsekane in črne divjačine, 425 fasanov, divjih petelinov in divjih kokošij, 534 gozdnih jerebic, kotornov, divjih gosij, divjih rac, gozdnih kljunačev in divjih golobov, 146 met. stotov rib in školjk iz morja, rek in potokov, ribjih iker, sardel in sardin, 145 meterskih stotov klinov, navadnih morskih rib, slanikov, polenovk, rakov, polžev, oštrig in žab, 1800 meterskih stotov riža, 56.972 meterskih stotov moke vsake vrste, pšena, skrobe, sladkarije, maliga in prepečenega kruha, 9501 meterskih stotov ovsa v zrnu, 29.049 meterskih stotov otrobov, sena in slame, 754 meterskih stotov zelenjave, zelenega graha, boba in kumar, 8858 m. st. svežega sadja in užitnih jagod, 757 met. stotov masla, stearina in stearinove kisline, lojenih in stearinovih sveč, 152 met. stotov loja, elain, masti od kostij in parkljev, 564 meterskih stotov svinjske masti in slanine, 822 meterskih stotov mila, 605 meterskih stotov sira, 1.361.260 jajc, 822 meterskih stotov konopnega, lanenega in repičnega olja, 974 meterskih stotov oljkinega, mandeljevega in orehovega olja, 33.819 kubičnih metrov trdih drv, borovega in brinovega lesa, 6058 kub. metrov mehkih drv in butaric, 3162 meterskih stotov oglja, 383.263 meterskih stotov premoga in koaksa, 367 meterskih stotov suhega sadja.

Od raznih stranij. **Grof Lev Tolstoj.** Zdravje grofa Tolstega se je zelo poslabšalo. Grof je silno shujšal in trpi velike bolečine. Sedaj biva v Moskvi. — **O velikih povodnjih** javljajo iz vseh krajev Srbije. — **13 ministerstev** je imela Italija v preteklih desetih letih. — **Velika stavka delavcev** je v **Marseillu** na **Francoskem.** Včeraj so se zaprle vse odotne tovarne mila, ker delavci nočejo priti na delo. Tudi kemične tovarne bodo ustavile svoje delovanje. — **Angleška armada** bode odslej močna 680.000 mož. — **Avstrijski parlament** dobi v zborovalni dvorani 18 novih okraskov, kipov slavniških in rimskih mož. — **Semenišče** v **Pragi** zaprto. V semenišču v **Pragi** imajo epidemični tifus. Dosedaj je v semenišču pet bolnikov. Ostali bogoslovci so odpotovali domov. — **Advokat** se je obesil. V **Budimpešti** se je obesil 84letni odvetnik **Andrej Gyurikovics**, kateri je pred leti bil radi oderuštva od požunske odvetniške zbornice discipliniran in od tedaj ni smel več izvrševati odvetništva. Od tedaj je bil v **Budimpešti** pisar. V svoji oporoki je samomorilec določil — 400.000 K za ustanovitev vseučilišča v **Požunu**. — **Koliko** je vredno oko pariške šivilje? Pred pariškim sodiščem je bilo obsojeno društvo izvoščekov na 16 000 frankov, katere mora kot odškodnino plačati šivilji **Debelle**. Voz, v katerem se je ta šivilja neko nedeljo peljala na sprehod, se je prevrnil in **gdč. Debelle** si je ob razbitem tekladu voza poškodovala oko. — **Sedmošolec morilec.** Pred porotniki v **Rabu** je stal te dni sedmošolec gimnazijec **Ambrož V.**, ki je ustrelil moža, kateri je oskrunjeval čast njegove matere vdove. Porotniki so obtoženca oprostil. — **Elektrika** na laških železnicah. Iz Italije se poroča, da se bode na raznih železniških progah vpeljala elektrika kot gonilna sila. — **Krvav dež** so imeli tudi v **Palermi** na **Laškem.** Vse mesto je bilo rudeče pobarvano. — V **Reki** je padel dež namešan z blatom. — V **Neaplju** so včeraj tudi imeli dež z rudečo primesjo, o kateri so meteorologi konstatovali, da je pesek iz puščave. Skoro gotovo ga je iz **Sahare** zanesel ogromen ciklon. Ob 5. uri popoldne so v **Neaplju** ob temno-rudečkastem nebu videli **fato morgano**. Iz več drugih krajev se poroča o enakih prikaznih. — **Potres** so imeli včeraj mej dežjem in gromenjem v **Griesu** pri **Bolcanu**. — **Zblaznel** je znani izdajatelj »Baierisches Vaterland« **dr. Siegel**.

Šolski dečki na pomoč Burom. V češkem mestecu **Beraun** se je šolskih dečkov polastilo silno navdušenje za **Bure**. 35 šolskih dečkov je sklenilo, da gre na pomoč **Burom** in res so se napotili peš proti **Pragi**, odkoder so hoteli oditi dalje. **Pogumne dečke** je vodil učitelj **sinček**, ki je pa skoro z obžalovanjem zapazil, da imajo njegovi tovariši večji pogum, kakor pa moč prestati dolgo pot. Prišel je v **Prago** samo s petimi tovariši, vsi drugi so mu na poti opešali in se podali domov. V **Pragi** je petero čeških **Burčkov** prijela policija ter jih poslala nazaj k starišem.

Samomor princa. Iz **Wiesbadena** se poroča: 60 let stari princ **Albert Solus Braunfels**, major, se je ustrelil. Za vzrok samomora se navajajo »dolgoletne bolečine«.

Demonstracija proti kralju Edwardu se je pri njegovem povratku na **Angleško** pripetila v mestu **Breda**. Ko je njegov posebni vlak pripeljal se na postajo, pelo je ondi nad 100 ljudij — **bursko himno**.

Društva.

(Občni zbor »Slovenskega planinskega društva« vršil se bode v petek, dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Nar. Doma« v Ljubljani.

(**Ciril Metodovi** podružnici v **Škofji Loki**) V četrtek 14. t. m. popoldne ob 6. uri se vrši občni zbor **Ciril** in **Metodove** moške in ženske podružnice za **Škofjo Loko**, v dvorani mestne hiše. Vspored: Volitev prvomestnika in odbora; razni navsveti.

Narodno gospodarstvo.

Nevročljive pošiljatve.

C. kr. poštno in brzovjavno navnateljstvo nam poroča:

V zmišlu naredbe c. kr. trgovskega ministerstva od 3. januarja t. l. št. 70.157 ex 1898. (Pošt. in brzoj. naredbenih št. 7. ex 1899:) so se po posebnem, c. kr. pošt-nemu in brzovjavnemu ravnateljstvu pridelenem odseku uradno odprle **nevročljive poštne pošiljatve**, katere so prejemni poštni uradi predložili tekom meseca febr. t. l.

Tem povodom se ni moglo izvedeti, kdo je oddal na pošto navedene, priporočene in vrednosti obsegajoče navadne pošiljatve.

Dotični oddajalci, ki žele, da se jim ta pisma vrnejo, so s tem vabljeni, da dokažejo svojo lastninsko pravico do njih potom dotičnega poštne urada ali pa neposredno na podpisnem c. kr. poštne in brzovjavne ravnateljstvu.

V slučaju, da tekom enega leta nikdo ne dokaže lastninske pravice do teh pošiljatev, proda se njihova vsebina, v kolikor je v to prikladna, na javni dražbi ter se zaračunijo izkupljeni, v pisnih eventualno najdeni in k poštne nakaznicam spadajoči zneski na korist poštne erarja. Vsebina ostalih pošiljatev se pa vniči.

Iz kranjskega so **nevročljive pošiljatve**: 1 iz **Tržiča** (**Klemenčič**), 4 iz **Ljubljane** (**Margan**, **Kuss**, **Aman**, **Geckmann**), 1 iz **Ribnice** (**Campa**), 13 iz **Jesenice** (**Hodnik**), 1 iz **Mirne** (**Lavrič**), 1 iz **Rudolfovega** (**Salcha**), 2 iz **Metlike** (**Cesar**, **Mihelčič**), 13 iz **Viča** (**Totengraber**), 1 iz **Radoljice** (**Baumgartner**).

Telefonska in brzovjavna poročila.

Dunaj, 12. marca. V včerajšnji seji so govorili proti vladnemu predlogu o vojaških novincih **Fort**, **Udržal** in **Kaiser**, za **Pastor** in **Kozlowski**. Danes se nadaljuje drugo branje predloge. **Darziński** govori proti. Predložen je zakonski načrt o spremembi in spolnitvi obrtnega reda.

Dunaj, 12. marca. Gosposki zbornici je vlada predložila zakon o naslovu inženirjev.

Dunaj, 12. marca. **Cesar** je včeraj zvečer odpotoval v družbi generalnega adjutanta grofa **Paara** k proslavi 80letnice bavarskega princa regenta v **Monakovo**, kjer bo ostal dva dni.

Monakovo, 12. marca. **Cesar Franc Jožef** je došel danes zjutraj sem. Vsprejel ga je princ **Leopold**. Mnogoštevilno občinstvo ga je pozdravljalo v »Hoch« klici.

Dunaj, 12. marca. V nemških krogih se zatrjuje, da je vlada obvestila voditelje **Nemcev** o svojih dogovorih s **Čehi**. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da se je v tem oziru včeraj vršil pogovor **dr. Körberja** z načelniki nemških strank. Govori se, da je vlada privolila razširjenje znanstvenih zavodov v **Pragi** in za to primerne zgradbe in da zgradi novo poslopje za češko tehnično visoko šolo v **Brunu**.

Dunaj, 12. marca. Poslanec vitez **Jaworski** je odlikovan z velikim križem **Leopoldovega** reda.

Dunaj, 12. marca. »Montagsztg.« javlja: **Cesar** bode šel v **Prago** le tedaj, ako **Čehi** ne bodo obstruirali in če otvoritev novega mostu čez **Vltavo** ne bo na praznik sv. **Janeza Nep.**

Dunaj, 12. marca. **Minister Rezek**, ki je včeraj odpotoval v **Prago**, se je že vrnil. Potoval je v privatnih zadevah.

Brno, 12. marca. Sem se za gotovo poroča, da se bodo deželni zbori sešli v drugi polovici meseca maja.

Zagreb, 12. marca. Širijo se vesti, da bode župan **Mošinsky** odstopil in da pride za svetnika k vladi. Za naslednika se imenuje svetnika **Matijo Bosanca**.

Ogerko Gradišče, 12. marca. V občini **Domanin**, v kateri se je lani zemlja udrla in se je zrušilo 22 hiš, se je zopet pričelo udiranje zemlje. Doselej so poškodovane 3 hiše.

Cetinje, 12. marca. Pogodba za zgradbo železnice iz **Antivari** v **Nikiš** in **Podgorico** se je podpisala v **Rimu**.

Berolin, 12. marca. »Reichsanzeiger« javlja: **Cesar** se bode moral še delj časa varovati.

Berolin, 12. marca. V zbornici je zahteval posl. Mizerski, naj se upelje pouk krščanskega nauka v poljskem jeziku vsaj na višjih privatnih dekliških šolah na Poznanjskem. Naučni minister Stutt je govornika ostro zavračal.

Weimar, 12. marca. Konservativni naučni minister pl. Pawel je nenadoma odpuščen.

Marseille, 12. marca. Ker bi v slučaju nadaljevanja stavke popolnoma ustavilo delo 80 do 100 tovarn, so delavci od nekaterih zahtev odstopili ter so se pričela pogajanja.

Carigrad, 12. marca. Obravnava proti v Solunu aretovanim Bolgaom bo še tekoči teden. Dolži se jih veleizdajstva.

Pariz, 12. marca. Marokanski rodovi v obližju francoskega ozemlja so se uprli.

New York, 12. marca. V južnih in zahodnih zveznih državah je divjal včeraj vihar, pri katerem je zgubilo življenje nad 100 ljudi.

Rim, 12. marca. Iz Adena se poroča: Po vesti iz Erdera so Abesinci pred desetimi dni pri Harrar Dighetu potolkli čete šejka Abdulaha.

Pekin, 12. marca. Vsi krivci kitajskih neredov se nikakor nočejo udati določenim kaznim. Princ Tuan, Tung fusiang in drugi obsojeni dostojanstveniki se nahajajo v Ninghsia, kjer so se pripravili k odporu, ako bi se hotelo izvršiti kazni. Cesarski odposlanik je na poti v Ninghsia, da dostojanstvenikom izroči obsodbo in preskrbi, da se dotičnemu ediktu pokore. Tungfusiang ima zbranih 20.000 mož, Tuan pa 10.000.

Umrli so:

9. marca. Terzija Huber, gostja 80 let. Radekega cesta 10, ostarelost.
10. marca. Marija Kurnik, ključarjeva vdova 77 l. Radekega cesta 2, ostarelost.

V bolnišnici:

7. marca. Ana Bradaška, gostja 77 let, ostarelost. — Josip Bajt, delavec 28 let, jetika. — Jurij Gostič, delavec 71 let, ostarelost. — Ivan Leben, daimar 52 let, Pesitonitis.
8. marca. Avgustin Petrič črevljarski pomočnik 41 let, Meningitis tubercul. — Ivana Kolman, gostja 66 let, Marasmus seni is.

Cena žitu na dunajski borzi
dné 12. marca 1901.

Za 50 kilogramov

Pšenica za pomlad . . .	K	7-87	do K	7-88
» za maj junij . . .	»	7-95	»	7-96
» za jesen . . .	»	8-03	»	8-04
Rž za pomlad . . .	»	7-88	»	7-89
» za maj junij . . .	»	7-82	»	7-83
» za jesen . . .	»	7-10	»	7-11
Turšica za maj junij . . .	»	5-98	»	5-99
» za julij avg. . .	»	5-59	»	5-60
Oves za pomlad . . .	»	6-61	»	6-62

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dna	Čas opažanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
11	9. zveč	729,3	3-2	sl. jzah	oblač.	
12	7. zjut.	731,4	4-1	sl. jzah.	pol. oblač.	11,3
	2. popol.	731,6	11,3	sr. jzah.		

Srednja večerajšnja temperatura 3,0 normale: 2,8°

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno uradno poslovanje v dušnem pastirstvu in za oskrbovanje cerkvenega in nadarbinskega premoženja. — Z raznimi obrazci in stvarnim kazalom. — Sestavil Martin Poč. — Drugi, popravljeni natis.

Brošura izvod knjige stane v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani 4 krone, trdo vezan v polsagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

Zahvala. 262 1-1
Ob nenadni smrti mojega nepozabnega brata, gospo-da
Franca Reissmüller-ja
inšpektorja knez Windischgrätzovih gozdov in graščia

skazovalo se mi je toliko pravega sočutja, da se čutim dolžno, izrekat tem potom najiskrenejšo zahvalo. Zlasti naj ta velja svetlemu princu Hugonu Weriandu, ki je v moju rod-bine prišel k pogrebu, prečast. duhovščini, kuzjemu uradu in gozdnemu osebju, daro-vateljem krasnih vencev, gasilnemu društvu iz Planine in Postojne ter vsem prijateljem in častivcem pokojnikom, ki so ga v tako ogromnem številu spremlili na zadnjem potu. Bog stoteri o plačaj njih ljubezen!

Haasberg pri Planini, 10. marca 1901.

Marija Prüller,
sestra.

Zahvala. 263 1-1
Za mnoge dokaze sožalja za časa boleznj, kakor tudi smrti moje ranje soproge, ozir. matere in hčere, gospe

Ane Kos

izrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so spremlili mojo ranjco k več emu počitku, kakor tudi vsem, ki so mi pismeno ali ustno izrekli svoje sožalje. Posebno se pa še zahvaljujem prečast. duhovščini, sl. vete-ranskemu in požarnemu društvu, gg pevcem za mile žalostinke in vsem darovateljem pre-krasnih vencev.

V Idriji, dné 10. marca 1901.

Josip Kos,
gostilničar.

Sloveči profes-orji zdravilstva in zdravniki pri-poročajo

Želodčno *
* tinkturo

lekarnarja Piccoli v Ljubljani
dvornega založni-ka Nj. Svetosti pa-peža

kot **želodec krepkujoče in tek vzbujajo-če**, daje kot **pre-bavljenje in telesno od-prtje** pospešu-joče sreds vo, po-sebno onim, ki tipé na navadnem **telesnem za-prtju.**

Razpošilja se proti povzetju v škatljicah po 12 in III. več stekleničic. 591 50-30

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne **vizitnice** po nizki ceni.

Drože
(Frucht-Presshefe)

vsak dan sveže, najboljše kakovosti, priporoča tovarna spirita in droži v Račjah (Kranichsfeld) na Stajerskem.

Naročila naj se naslavljajo na zastopn. g. **F. S. Rojnika** v Ljubljani Pred školjico 22.
185 10-8

Naročajte „Socijalizem“!
Naročila sprejema g. **Luka Smolnikar**, stolni vikar v Ljubljani.

VABILO
na
izvanredni občni zbor
„Gospodarske zadruge v Selski dolini,
registr. zadruge z omejeno zavezo“,
ki se bode vršil
v nedeljo dné 24. marca 1901
ob 1. uri popoldne
v združnih prostorih na Češnjici.

Vspored:
1. Prememba pravil.
2. Raznoterosti.
Na Češnjici, dné 11. marca 1901.

164 1-1 **Odbor.**

Opomba. Ako bi ne došlo ob določenem času zadostno število združnikov, se prične ob 3. uri drugi občni zbor natančno po zgorajem „Vabilu“ ne gledé na število navzočih združnikov.

Št. 8749.

Razglas.

Tukajšnji razglas z dné 12. decembra 1900, št 40.761, s katerim se je zapovedalo, da smejo psi le s torbo na ulice, ali pa, da se morajo zunaj hiše le na vrvi voditi, izgublja z današnjim dnevom veljavo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.
dné 12. marca 1901.

Oklic. 251 3-2

Prostovoljno se prodajajo k **graščini Kleviše pri Polšniku** spadajoča **poslopja in zemljišča**, ležeča ob vožni cesti od postaje Sava proti Polšniku na solnčni strani v zatlju

Njive, travniki, vrti, vinogradi in pašniki merijo blizo 80 oral, gozdovje okoli 120 oral. Graščina s 6 prostornimi sobami v I. nadstropju itd. ter gospodarska poslopja so v najboljšem stanju

Prodaja se skupno ali pa na dele — po dogovoru
Skupna vrednost znaša 15.000 glid.
Natančnejša pojasnila daje

dr. Janko Jamšek,
advokat v Litiji.

Največja zavarovalna družba za življenje
je
„The Mutual“
v New-Jorku.

Ustanovljena 1842. Z nasprotnim zavarovanjem.

Skupno premoženje dné 1. januarja 1900:
K 1489⁶/₁₀ milijonov.
Čisti dobiček v prid zavarovancev leta 1899:
K 38,158.423. 235 10-5

Jamstvena glavnic za zavarovalne pogodbe v Avstriji sklenjena je shranjena pri **c. kr. ministerskem plačilnem uradu na Dunaji.**

Glavno zastopstvo za Kranjsko:
BRATA POLLAK v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 12. marca.

Skupni državni dolg v notab . . .	98-60
Skupni državni dolg v srebru . . .	98-50
Avstrijska zlata renta 4% . . .	118-40
Avstrijska kronaska renta 4%, 200 kron . . .	98-10
Ogerska zlata renta 4% . . .	118-40
Ogerska kronaska renta 4%, 200 . . .	93-45
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid. . .	1672-—
Kreditne delnice, 160 glid. . .	699-75
London vista . . .	240-30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. voj. . .	117-45

20 mark . . .	23-49
20 frankov (napoleonov) . . .	19-08
Italijanski bankovci . . .	90-40
C. kr. cekini . . .	11-82

Dne 8. marca.

3-2% državne srečke l. 1864, 250 glid. . .	184-—
5% državne srečke l. 1860, 100 glid. . .	170-25
Državne srečke l. 1864, 100 glid. . .	207-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	95-80
Tisne srečke 4%, 100 glid. . .	149-—
Dunavske vravnjavne srečke 5% . . .	261-—

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878 . . .	106-15
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	94-15
Prijoritete obveznice državne železnice . . .	427-—
južne železnice 3% . . .	349-—
južne železnice 5% . . .	124-—
dolenjskih železnice 4% . . .	99-50
Kreditne srečke, 100 glid. . .	401-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glid. . .	400-—
Avstrijskega rudačnega križa srečke, 10 glid. . .	52-—
Ogerskega . . .	26-50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glid. . .	19-—
Rudolfove srečke, 10 glid. . .	61-—

Vožnjekaru
in
tovorni listi

AMERIKO.
Kraljevi beigrjski poštni parnik
Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje:
Red Star Linie
Dunaj, IV., Wiedenergürte! 20.
ali pa 127 25-5
ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

s katerimi more vsakdo barvati razno **Barve**, blago: suknj., platno, vojneno blago, svilo, zastore itd. ima v raznih vzorcih v zalogi trdka **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice
Vnanja naročila proti povzetju. 228 12 11-9°

Dobro ohranjena
garnitura,
obstoječa iz zofe in štirih fotelov, se prodá po nizki ceni. — Kje — pové upravništvo „Slovenca“.
249 3-3

Dobro ohranjena garnitura,
obstoječa iz zofe in štirih fotelov, se prodá po nizki ceni. — Kje — pové upravništvo „Slovenca“.
249 3-3

MEMORIE
1, Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Dr. Evgen Lampe. **Odgovorni vr-dnik: Ivan Rakovec.** **Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.**